

## TREBA JE REČI NE

Ema in Pia obiskujeta deveti razred osnovne šole in sta sošolki. Na hodniku je bilo veliko hrupnih otrok, ki so čakali na učiteljice, da jim odklenejo razrede in začnejo še z zadnjo uro pouka tega tedna. Končno se prikaže učiteljica zgodovine, ki ima to uro 9. b. Odklene jim razred in učenci se posedejo v klopi. »Upam, da danes učiteljica ne bo spraševala, saj se nisem nič učila,« šepetaje reče Pia Emi. »Ne skrbi, se bom jaz javila, zgodovina mi gre,« ji odvrne Ema. Učiteljica umiri nemiren razred in prične s poukom. Ko je učiteljica vprašala, če se kdo javi, je Ema dvignila roko in stopila pred tablo. Dobila je odlično oceno in se vrnila na svoje mesto, kjer ji je Pia navdušena dala tiho petko in se ji nasmehnila. Učiteljica je nadaljevala s poukom zgodovine, saj se je odločila, da bo vprašala samo enega učenca, ker morajo obdelati veliko snovi, konec šolskega leta pa se hitro bliža. Učenci nestrpnost pogledujejo na uro, saj je do konca pouka samo še pet minut. Zvonec končno oznani, da je pouka za ta dan konec in veseli najstniki stečejo iz razreda, učiteljica pa za njimi zakliče: » Lep vikend in ne pozabite v ponedeljek prinesiti zapiske s kulturnega dne, ki smo ga imeli v torek!«

Ema in Pia odideta vsaka do svoje omarice, se oblečeta in obujeta ter odpravita iz šole proti domu. Živita v majhnem mirnem mestecu ob reki, zato lahko večino poti od šole do doma prehodita skupaj. Med potjo se pogovarjata o srednji šoli. Skrbi ju, da si ne bosta več tako blizu, ko odideta v srednjo šolo, saj ne bosta obiskovali iste šole. »Ni ti treba skrbeti glede tega,« reče Pia, »saj imava šoli v istem mestu in se bova že še videle, če ne drugje, pa vsak dan na avtobusu.« »Ja, verjetno imaš prav,« ji odvrne ne tako prepričana Ema. Najboljši prijateljici sta bili že celo osnovno šolo in se res dobro razumeta, Ema pa noče, da se njuno prijateljstvo konča.

Dekleti sta preživeli čudovit vikend, skupaj sta se zabavali in šli na sladoled, se sprehajali ob reki in uživali v sončnem dnevu. Zdaj ju je od najdaljših počitnic ločil samo še en teden pouka. Končno se je končal zadnji šolski teden in brezskrbni učenci devetega razreda so za zmeraj zapustili osnovno šolo.

Poletne počitnice sta Ema in Pia preživeli skupaj, kolikor se je le dalo. Obe sta odšli tudi na morje, vendar ne skupaj in ne istočasno, zato sta se odločili, da si bosta poiskali počitniško delo. Kar je lepo, hitro mine, in tako so se končale tudi počitnice.

Na prvi šolski dan sta se dekleti res srečali na avtobusu in govorili, po šoli sta tudi šli na isti avtobus in se pogovarjali, kako sta preživeli dan in kakšno imata mnenje o profesorjih in novih sošolcih.

Dnevi so tekli in Ema je ugotovila, da Pia ne vidi več veliko in da se že dolgo časa nista pogovarjali. Velikokrat jo je videla v kavarni blizu avtobusne postaje s svojimi sošolci in ugotovila je, da ne pijejo kave ali soka, ampak alkohol. Ema je spoznala, da se je Pia zelo spremenila. Po navadi Pia ni nikoli poskusila alkoholnih pijač, ni kadila, zdaj pa pije alkohol in zraven nje njeni novi prijatelji kadijo. »Očitno ljudje, s katerimi se družiš, zelo vplivajo nate,« si je tiho mislila Ema. Ugotovila je tudi, da se Piiin šolski uspeh zelo slabša, zato se je odločila, da se bo pogovorila s Pio naslednji dan.

Tako sta se Pia in Ema po dolgem času spet dobili po šoli na njunem najljubšem kraju v njunem mestecu. Ema je zaskrbljena in nervozna povprašala Pio po njenih ocenah in njenih prijateljih. Pia pa ji je po resnici vse povedala, kako jo je njena nova družba spremenila in priznala, da se njene ocene zelo slabšajo. Ema pa je najbolj čudilo to, ko ji je Pia rekla, da so ji ocene postale nepomembne in da ima zdaj fanta, ki tudi kadi in pije alkohol in da skupaj hodita v kavarno po šoli na eno pijačo. Pia je iz žepa privlekla ven cigareto in si jo prižgala ter ponudila tudi Emi eno, vendar jo je Ema zavrnila in

prosila, da v njeni bližini ne kadi. Pia je ugasnila cigareto in Ema jo je z resnim obrazom pogledala ter ji z zaskrbljenim glasom dejala, da naj poskuša odnehati s kajenjem in pitjem alkoholnih pijač, saj to ne vpliva dobro nanjo in na njeno zdravje, sploh v najstniškem obdobju, saj je dokazano, da alkohol najstniku trajno poškoduje možgane. Pia pa ji je samo ostro pribila nazaj, naj se briga zase in naj ji ne govori, kaj je prav in kaj narobe ter kako mora živeti. Ema pa ji je z mirnim in krhajočim glasom odvrnila, da jo skrbi zanjo, saj jo ima rada, ker je njena najboljša prijateljica in ji želi samo pomagati, da odneha in se odvadi te grde in škodljive navade.

Pia je jezo zamahnila z roko in vstala. Dvignila se je tudi Ema. Brez besed sta šli vsaka svojo pot in leto dni nista spregovorili besede ali pa se pogledali. Ema je bila zelo zaskrbljena za Pio, ampak jo je pustila na miru, saj je tako želela Pia.

Ema je v šoli dobivala dobre ocene in življenje se ji je zdelo lepo, vendar je čutila, da ji nekaj manjka in se ni mogla sprijazniti z dejstvom, da s Pio nista več prijateljici. Pia je še vedno kadila in pila alkoholne pijače, njene ocene pa so bile tako zelo slabe, da je komaj izdelala prvi letnik.

Piina mama je bila zelo razočarana nad svojo hčerko, a Pii je bilo vseeno za vse. Šele v tretjem letniku, ko je zasačila svojega fanta in njeno tako rečeno najboljšo prijateljico Lizo skupaj v postelji, je doumela, da je naredila zelo zelo veliko napako in se po pomoč obrnila na Emo.

Pia se je Emi izpovedala, kako je videla, da jo njen fant vara z njeno najboljšo prijateljico. Priznala ji je, da ji je Miha (njen zdaj že bivši fant) ponudil cigareto in ker ga je hotela navdušiti, jo je vzela in tako je začela kaditi in ni mogla odnehati tudi zaradi družbe, saj so vsi kadili. Njena prijateljica jo je na zabavi, ko so se igrali resnica ali izziv, prisilila, da popije kozarček vodke in tisti dan je bila prvič pijana, ker so potem pili še druge alkoholne pijače in od takrat naprej je alkohol postal njena stalnica.

Alkohol jo je omamil, vse je postalo rožnato, z ničimer se ni obremenjevala. Starši so delali do poznega popoldneva, zato je lahko svoje stanje skrivala, saj je govorila, da naj jo pustijo pri miru v sobi, ker se uči in jo samo zmotijo, ko vstopijo. Seveda se ni učila, niti nalog ni delala in zaradi vsega tega so njene ocene postajale vse slabše.

Pia se je nato opravičila Emi za svoje nesprejemljivo obnašanje in jo prosila, če ji lahko kako pomaga in če sta lahko spet prijateljici. Ema, zgrožena nad tem, kar je pravkar slišala, in vesela, da je Pia prišla k njej po pomoč, jo je tesno objela in dejala, da ji bo pomagala, kakor bo najbolje znala in vedela. Pia je s solzami sreče skočila Emi še enkrat v objem in se ji je zahvalila.

Ema je pomagala Pii pri odvajanju od slabih navad. Zjutraj sta bili skupaj, po šoli sta se družili, Ema ji je vzela vse cigarete, na zabave nista hodili. Ko začneš nekaj redno uživati, se je tega zelo težko odvaditi, zato sta imeli kar precej težav z odvajanjem kajenja in uživanjem alkohola, ampak na koncu se je vse uredilo.

Pia je prenehala kaditi in piti alkohol, začela se je učiti, zato so se njene ocene zelo izboljšale. Tako sta obe začeli uživati v svojem življenju. Kasneje sta se poročili z čudovitima moškima, ki ju imata rada in ju podpirata. Pia se nikoli več ni pritaknila alkohola ali cigaret in zdaj tudi ona pomaga ljudem v podobnih situacijah, v katerih se je znašla nekoč tudi ona.

Zato pomnite, če vas znanci ali prijatelji ne sprejmejo takega, kot ste, jim obrnite hrbet in poiščite nove prijatelje, ki vas bodo sprejeli takega, kot ste. Ne podležite vplivom slabe družbe, alkohola in cigaret. Najhuje je, če je v družini eden od staršev odvisnik, kajti zato trpi cela družina in v naši državi,

ki podpira »mokro«, je zelo težko ne piti alkohola oz. moraš imeti res trdno voljo, da se mu zoperstaviš.

Veliko staršev je odraščalo v družinah, kjer je bil stalno prisoten alkohol in tudi danes je tako. V Sloveniji imamo vinorodna območja, kjer ima veliko ljudi zidanice, sami pridelujejo vino, kuhajo žganje. Samoumevno je, da se vsak dan pijeta najpogosteje vino in pivo. In vsak dan je treba piti več. Odvisnik ne postaneš čez noč, pač pa skozi leta, ko je treba povečevati količino popitega alkohola, kajti telo hoče čedalje več in več in nikoli ni dovolj. Mislim, da pridelava vina ne sme biti izgovor. Francozi imajo še več vina, pa ga znajo pravilno piti – ustrezne majhne količine, obvladajo kulturo pitja.

Redkokdo prizna, da ima težave z alkoholom. Otroci posnemajo starše, ki pijejo vsak dan in ob vsaki priliki. Ko starši pijejo, dajejo zgled otrokom in že v 7. razredu OŠ veliko učencev tedensko uživa alkohol. Najstniki v srednjih šolah se »zadevajo« med vikendi, zelo veliko jih ne neha niti ko dobijo službo in se poročijo. Zgled iz otroštva vleče, čeprav si rečejo, da ne bodo pijanci kot oče, saj se uniči celotna družina in se to prekletstvo alkohola prenaša iz generacije v generacijo, družine so čustveno popolnoma uničene.

Nekaj fantov neha piti, če imajo partnerke, ki to od njih zahtevajo. Veliko je tudi fantov, ki nehajo, ker jim enostavno tak tempo življenja več ne ustreza. V službi je treba biti zbran, možgani morajo delati brezhibno, vsega tega se pa z omamljeno glavo ne da.

V Sloveniji niti nimamo ustrezne zdravstvene pomoči alkoholikom, ki se želijo odvaditi alkohola. Vsa zdravljenja potekajo enako: sprejem v bolnišnico, delovne skupine, pogovori s psihologom, telesna aktivnost. Žal veliko abstinentov pravi, da je ozdravljenih in da oni nadzirajo alkohol, vendar se velikokrat zgodi, da alkohol zopet nadzira njih.

V službi alkoholika prisilijo v zdravljenje, ker mu drugače grozi izguba dela. Tudi izguba vozniškega dovoljenja prisili alkoholika v zdravljenje. Žal je to prisila, ki zelo redko prinese ozdravitev. Le lastno zavedanje o težavah z alkoholom prinese ozdravitev, če je oseba zelo trdna, železne volje. V družini je vedno 100 % podpora, kajti vsi si želijo ozdravitve alkoholika. Abstinenc ne sme popiti niti kapljice alkohola, tega se je treba zavedati. Takoj, ko začne piti po malem, ne zmore več prenehati piti in je ponovno alkoholik. Zato tudi velja rek: »pijanec je pijanec, dokler se v jamo ne zvrne.« To pa zato, ker nikoli ne veš, kdaj bo začel ponovno piti, dokler ne umre. Šele takrat lahko rečeš, da je bil ta človek abstinenc.

V odrasli dobi si ljudje poiščejo take prijatelje, znance, ki spoštujejo njihovo odločitev o nepitju alkohola. Odlično se lahko zabavaš tudi s sokom, gaziranimi pijačami. Dobra volja je odvisna od značaja človeka in ne od opojnih substanc.

Moji starši alkohola ne pijejo. Zakaj? Ker je bilo preveč alkohola v obeh družinah. Včasih je prav nenavadno videti, da vsi na zabavi pijejo alkohol, le moji starši ne. Vendar se ne obremenjujejo z drugimi ljudmi, saj zaradi mnenja drugih njim ne gre nič bolje ali slabše in niso zato nič boljši ali slabši ljudje. V naši družini so zabave brezalkoholne. Vsi nas poznajo in staršev ne silijo piti alkohola. Naše zabave niso žalostne, turobne, moreče. Naredimo si prijetno vzdušje, kajti pomembni smo ljudje, odlična hrana in ne alkohol.

V naši družbi je samoumevno, da je vedno in vsepovsod na voljo alkohol, ni pa samoumevno pitje brezalkoholnih pijač. Vsi rojstni dnevi, dogodki (rojstvo, birma, poroka, smrt) so prežeti s pitjem

alkohola. To je družbi v užitek. Kako to preseči, prekiniti? Težko. Vse se začne in konča v družini. Običajno, ni pa to pravilo, je veliko alkohola prisotnega v socialno šibkih družinah, lahko pa tudi v visoko izobraženem sloju, le da se v slednjem to dela na prefinjen način. Alkohol običajno spremlja tudi fizično nasilje v družini.

Zabavaš se lahko trezen, prijetno ti je lahko tudi brez škodljivih substanc.

Na srečo Ema in Pia nista imeli nobenega odvisnika v družini, a je Pia kljub temu skoraj usodno podlegla alkoholu. Od Eme pa se lahko naučite reči NE ALKOHOLU tudi, če vam ga ponujajo najboljši prijatelji. Naj vas nihče ne sili početi, česar ne želite.

Neža Plesec, K1.a

Srednja strojna in kemijska šola

Mentorica: Mojca Šorli Ahačič